ÜLDKOHTU OTSUS (kuues koda)

13. september 2010 *

Kohtuasjas T-135/08,

Schniga GmbH, asukoht Bolzano (Itaalia), esindajad: advokaadid G. Würtenberger ja R. Kunze,

hageja,

versus

Ühenduse Sordiamet, esindajad: B. Kiewiet ja M. Ekvad,

kostja,

* Kohtumenetluse keel: inglise.

teine menetluspool Ühenduse Sordiameti apellatsiooninõukogus, menetlusse astuja Üldkohtus:

Elaris SNC, asukoht Angers (Prantsusmaa),

ja

Brookfield New Zealand Ltd, asukoht Havelock North (Uus-Meremaa),

esindaja: advokaat M. Eller,

mille ese on hagi Ühenduse Sordiameti apellatsiooninõukogu 21. novembri 2007. aasta otsuse (asjad A 003/2007 ja A 004/2007) peale, mis käsitleb taimesordi Gala Schnitzer ühenduse kaitse alla võtmist,

ÜLDKOHUS (kuues koda),

koosseisus: koja esimees A. W. H. Meij, kohtunikud T. Vadapalas ja L. Truchot (ettekandja),

kohtusekretär: ametnik N. Rosner,

arvestades 4. aprillil 2008 Üldkohtu kantseleisse saabunud hagiavaldust,

arvestades Ühenduse Sordiameti vastust, mis saabus Üldkohtu kantseleisse 19. augustil 2008,

arvestades menetlusse astujate seisukohti, mis saabusid Üldkohtu kantseleisse 7. augustil 2008,

arvestades 17. märtsil 2010 toimunud kohtuistungil esitatut,

on teinud järgmise

otsuse

Vaidluse taust

1 Konsortium Südtiroler Baumschuler (edaspidi „KSB”), kelle õigusjärglane hageja Schniga GmbH on, esitas 18. jaanuaril 1999 Ühenduse Sordiametile (edaspidi „sordiamet”) ühenduse sordikaitsetaotluse vastavalt nõukogu 27. juuli 1994. aasta määrusele (EÜ) nr 2100/94 ühenduse sordikaitse kohta (EÜT L 227, lk 1; ELT eriväljaanne 03/16, lk 390), muudetud redaktsioonis.

2 See taotlus registreeriti numbri 1999/0033 all.

3 Ühenduse sordikaitset taotleti õunasordile (Malus Mill) Gala Schnitzer.

4 Sordiamet volitas Bundessortenamti (Saksamaa Taimesordiamet) korraldama määruse nr 2100/94 artikli 55 lõikes 1 ette nähtud registreerimiskatseid.

5 Sordiamet nõudis 26. jaanuaril 1999 KSB esindajale saadetud kirjas, et KSB esitaks talle ja Bundessortenamtile registreerimiskatsete läbiviimiseks vajaliku materjali, nimelt kümme puhkeseisundis pookoksa, ajavahemikul 1.–15. märtsini 1999. Sordiamet täpsustas ka, et KSB peab materjali saatmisel järgima kõiki taimetervise- ja tollinõudeid.

6 Bundessortenamt sai kõnealuse materjali kätte 9. märtsil 1999.

7 Sordikaitseamet kinnitas 25. märtsil 1999 KSB esindajale saadetud kirjas, et kõnealune materjal on Bundessortenamtile esitatud heas seisukorras ja tähtaegselt, kuid sellega ei ole kaasas fütosanitaarsertifikaati. Ta tegi KSB-le ülesandeks hoolitseda selle eest, et see hädavajalik sertifikaat edastataks niipea kui võimalik.

8 KSB saatis 23. aprillil 1999 Bundessortenamtile Euroopa taimepassi ning täpsustas, et selle väljastanud ametiasutus, nimelt Bolzano (Itaalia) autonoomse provintsi taimekaitsetalitus, oli märkinud, et see dokument asendab fütosanitaarsertifikaati.

9 Bundessortenamt teatas 3. mai 1999. aasta kirjas KSB-le, et materjal jõudis õigeaegselt kohale, et see on sobiv ning et lisatud Euroopa taimepass on registreerimiskatsete ning ühenduse sordikaitse alla võtmise materiaalsete tingimuste seisukohalt piisav. Ta taotles sellegipoolest niisuguse ametliku tõendi lisamist, mis kinnitaks viiruste puudumist esitatud materjalis.

10 KSB teatas 2001. aastal Bundessortenamtile, et nõutud fütosanitaarsertifikaati ei ole võimalik esitada, sest on ilmsiks tulnud, et 1999. aasta märtsis registreerimiskatseteks esitatud materjal on latentsete viiruste kandja.

11 Bundessortenamt teatas 4. mai 2001. aasta elektronkirjaga sordiametile oma kavatsusest nakatunud materjal välja juurida, et vältida nakkuse levikut teistele taimedele, ning tegi sordiametile ettepaneku nõuda KSB-lt uue, viirusevaba materjali esitamist registreerimiskatsete uuesti alustamiseks.

12 Sordiamet andis 8. mail 2001 Bundessortenamtile saadetud elektronkirjas nõusoleku nakatunud materjali väljajuurimiseks ja märkis, et oli otsustanud nõuda, et KSB esitaks 2002. aasta maikuuks uue, viirusevaba materjali. Ta märkis ka, et kuna materjali esitamise juhendites ei olnud täpsustatud, et materjal peab olema viirusevaba, vaid on üksnes öeldud, et tuleb järgida Euroopa taimepassi nõudeid, siis ei saa KSB-d pidada vastutavaks olukorra eest, et taimesordiga Gala Schnitzer seotud taotluse tagasilükkamine oleks ebaõiglane, ning et seetõttu tundub, et pakutud lahendus on võimalikest parim.

13 Sordiamet märkis 13. juunil 2001 KSB-le saadetud elektronkirjas, et kuna tema juhendid seoses taimede esitamisega ja taimetervise nõuetega ei olnud piisavalt selged, oli ta Bundessortenamti nõusolekul otsustanud lubada uue viirusevaba materjali esitamist koos sellele lisatud fütosanitaarsertifikaadiga 2002. aasta märtsis, et sordiga Gala Schnitzer seotud taotlust uuesti kontrollida.

14 Uute registreerimiskatsete tulemusel järeldas Bundessortenamt oma 16. detsembri 2005. aasta lõpparuandes, et sort Gala Schnitzer eristus lisatunnuse „Puuvili: triipude laius" põhjal võrdlusalusena kasutatud lähimast sordist, milleks oli Baigent.

15 Menetlusse astujad Elaris SNC ja Brookfield New Zealand Ltd, kes on vastavalt sordile Baigent laienevale sordikaitseõigusele antud litsentsi omanik ja nimetatud õiguse omanik, esitasid 5. mail 2006 määruse nr 2100/94 artikli 59 alusel sordikaitseametile vastuväited sordi Gala Schnitzer kaitse alla võtmise kohta.

16 Vastuväited rajanesid õunasordi (Malus Mill) Baigent suhtes varem tekkinud sordikaitseõigusel.

17 Nende vastuväidete põhjendusena viidati esiteks määruse nr 2100/94 artikli 61 lõike 1 punktile b seoses sellega, et kuna hageja ei ole kinni pidanud registreerimiskatseteks mõeldud materjali esitamise nõuetest, mis on määratletud sordiameti 26. jaanuari ja 25. märtsi 1999. aasta kirjades, siis oleks sordiamet pidanud sordiga Gala Schnitzer seotud taotluse tagasi lükkama, ja teiseks määruse nr 2100/94 artiklile 7 seoses sellega, et sort Gala Schnitzer ei ole eristatav sordist Baigent.

18 Sordiameti juhataja kiitis 14. detsembril 2006 heaks lisatunnuse „Puuvili: triipude laius" kasutamise sordi Gala Schnitzer eristatavuse kindlakstegemiseks.

19 Komitee, kes oli pädev vaatama läbi sordi ühenduse kaitse alla võtmisele esitatud vastuväiteid (edaspidi „komitee"), otsustas 26. veebruari 2007. aasta otsustega EU 18759, OBJ 06-021 ja OBJ 06-022 võtta sort Gala Schnitzer taotletud kaitse alla ja lükata vastuväited tagasi.

20 Menetlusse astujad esitasid 11. aprillil 2007 sordiameti apellatsiooninõukogule nimetatud kolme otsuse peale määruse nr 2100/94 artiklite 67–72 alusel kaebuse.

21 Apellatsiooninõukogu tühistas 21. novembri 2007. aasta otsusega (edaspidi „vaidlustatud otsus") nii otsuse, millega sort Gala Schnitzer võeti ühenduse kaitse alla, kui ka otsused, millega lükati tagasi vastuväited, ning jättis ise rahuldamata sordiga Gala Schnitzer seotud taotluse. Täpsemalt leidis ta, et määruse nr 2100/94 artikli 61 lõike 1 punkt b ei võimaldanud sordiametil anda KSB-le luba uue materjali esitamiseks, kuna viimane ei täitnud määruse nr 2100/94 artikli 55 lõike 4 tähenduses üksikjuhu nõuet, millega sordiamet nõudis niisuguse fütosanitaarsertifikaadi esitamist, mis tõendaks, et esitatud materjal on viirusevaba.

Menetlus ja poolte nõuded

22 Hageja palub Üldkohtul:

– tühistada vaidlustatud otsus;

– mõista kohtukulud välja sordiametilt.

23 Sordiamet palub Üldkohtul:

– tunnistada hagi põhjendamatuks;

– mõista kohtukulud välja hagejalt.

24 Kohtuistungil muutis sordiamet oma nõuete esimest punkti, märkides, et ta palub Üldkohtul tühistada vaidlustatud otsus. Üldkohus kandis eelnimetatu kohtuistungi protokolli.

25 Menetlusse astujad paluvad Esimese Astme Kohtul:

– jätta hagi rahuldamata ja seega vaidlustatud otsus jõusse;

– teise võimalusena, vaidlustatud otsuse tühistamise korral, tühistada sordiameti 26. veebruari 2007. aasta otsused EU 18759, OBJ 06-021 ja OBJ 06-022 ning jätta rahuldamata sordikaitsetaotlus nr 1999/0033, vajaduse korral pärast järgmiste ekspertiisimeetmete võtmist: anda täiendava kontrolli läbiviimine samal ajal nii

Bundessortenamtile kui ka Institut national de la recherche agronomique'ile (riiklik põllumajandusuuringute keskus (INRA), Prantsusmaa), et uurida ühevanuste näidiste alusel sordikaitsetaotluse esemeks olevat sorti ja võrdlusena kasutatavat sorti Baigent, ja seda kahe viljakandmishooaja vältel; erilist tähelepanu tuleb neis uuringutes pöörata tunnusele „Puuvili: triibud";

– kolmanda võimalusena:

– anda täiendava kontrolli läbiviimine Bundessortenamtile, et uurida ühevanuste näidiste alusel sordikaitsetaotluse esemeks olevat sorti ja võrdlusena kasutatavat sorti Baigent, ja seda kolme või vähemalt kahe viljakandmishooaja vältel; erilist tähelepanu tuleb neis uuringutes pöörata tunnusele „Puuvili: triibud";

– näha ette kõikide muude ekspertiisimeetmete rakendamine, mida Üldkohus peab vajalikuks, et saaks anda teaduslikult vastuvõetava vastuse nende kahe sordi eristatavuse kohta ja parandada eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse kontrollimist reguleerivate kohustuslike menetluseeskirjade väidetavad rikkumised;

– mõista välja kohtukulud.

26 Kuna kohtunik T. Tchipevil esines takistus, mis ei võimaldanud tal pärast suulise menetluse lõppu istungil osaleda, määrati Üldkohtu kodukorra artikli 32 lõike 3 alusel koja koosseisu täiendamiseks sinna kohtunik V. Vadapalas.

27 Üldkohus (kuues koda) oma uues koosseisus avas 5. juuli 2010. aasta määrusega uuesti suulise menetluse ja teavitas pooli, et nad kuulatakse ära uuel kohtuistungil 7. septembril 2010.

28 Menetlusse astujad, hageja ja sordiamet andsid vastavalt 13., 14. ja 15. juuli 2010. aasta faksiga Üldkohtule teada, et loobuvad uuesti ütluste andmisest.

29 Seetõttu otsustas kuuenda koja esimees suulise menetluse lõpetada.

Õiguslik käsitlus

30 Oma kaebuse toetuseks esitab hageja kolm väidet, mis põhinevad menetlusse astujate poolt sordiametile esitatud vastuväidete vastuvõetamatusel, määruse nr 2100/94 artikli 61 lõike 1 punkti b ja artikli 62 rikkumisel ja määruse nr 2100/94 artikli 55 lõike 4 rikkumisel.

Vastuvõetavus

Esimese väite vastuvõetavus

– Poolte argumendid

31 Menetlusse astujad on seisukohal, et hageja esimene väide, mis tuleneb sellest, et menetlusse astujate poolt sordiametile esitatud vastuväited oleks pidanud apellatsioonikoda vastuvõetamatuse tõttu tagasi lükatama, on vastuvõetamatu, kuna see on esimest korda esitatud alles Üldkohtus.

32 Hageja vaidleb menetlusse astujate argumentidele vastu. Ta väidab, et apellatsioonikoda oleks pidanud nende kaebuse vastuvõetavust hindama omal algatusel.

33 Sordiamet märgib, et apellatsioonikoda on pädev hindama, kas tal oli õigus lubada materjali uuesti esitamist või mitte.

– Üldkohtu hinnang

34 Tuleb meenutada, et Üldkohtusse esitatud hagi eesmärk on sordiameti apellatsiooninõukogu otsuste õiguspärasuse kontrollimine määruse nr 2100/94 (muudetud redaktsioonis) artikli 73 tähenduses. Üldkohus peab seega arvestama apellatsiooninõukogule esitatud õigusküsimusi. Niisiis ei ole Üldkohtu ülesanne analüüsida talle esitatud uusi väiteid. Niisuguste uute väidete analüüsimine on vastuolus Üldkohtu kodukorra artikli 135 lõikega 4, mille kohaselt ei või poolte avaldused muuta apellatsiooninõukogu menetluses oleva vaidluse eset (vt selle kohta Üldkohtu 14. mai 2009. aasta otsus kohtuasjas T-165/06: Fiorucci *vs.* Siseturu Ühtlustamise Amet – Edwin (ELIO FIORUCCI), EKL 2009, lk II-1375, punktid 21 ja 22 ning seal viidatud kohtupraktika).

35 Sellest järeldub, et hageja poolt esimest korda alles Üldkohtus esitatud väide, mis põhineb menetlusse astujate poolt sordiametile esitatud vastuväidete vastuvõetamatusel, tuleb tunnistada vastuvõetamatuks.

Kolmanda väite vastuvõetavus

– Poolte argumendid

36 Menetlusse astujad on seisukohal, et hageja kolmas väide, et apellatsiooninõukogu rikkus määruse nr 2100/94 artikli 55 lõiget 4, on vastuvõetamatu.

37 Menetlusse astujate väitel tuleneb sordiameti kaalutlusõigusest üksikjuhtude nõuete kindlaksmääramisel määruse nr 2100/94 artikli 55 lõike 4 tähenduses, millele hageja tugineb, et nimetatud nõudeid võib kehtestada ilma viiteta õiguslikule alusele. Samas näeb määruse nr 2100/94 artikli 73 lõige 2 ette, et edasi võib kaevata pädevuse puudumise, olulise menetlusnormi rikkumise, aluslepingu, kõnealuse määruse või selle rakenduseeskirjade rikkumise või võimu kuritarvitamise alusel. Niisiis hindas apellatsiooninõukogu sordiameti 26. jaanuari ja 25. märtsi 1999. aasta kirjade sisu tõlgendades faktilisi asjaolusid ning ei andnud õiguslikku hinnangut. Sellest järeldub, et ta ei pannud toime niisugust õigusnormi rikkumist, mida võiks pidada kohaldatava õiguse rikkumiseks ja mida võiks Üldkohtule edasi kaevata määruse nr 2100/94 artikli 73 alusel.

– Üldkohtu hinnang

38 Tuleb märkida, et apellatsiooninõukogu leidis kõigepealt, et sordiameti 26. jaanuari ja 25. märtsi 1999. aasta kirjad sisaldasid üksikjuhtude nõudeid määruse nr 2100/94 artikli 55 lõike 4 tähenduses, seejärel, et KSB ei täitnud neid nõudeid ja tegi sellest lõpuks määruse nr 2100/94 artikli 61 lõike 1 punktis b ette nähtud järelduse, et sordiamet oleks pidanud sordiga Gala Schnitzer seotud taotluse kohe tagasi lükkama.

39 Seda tehes andis apellatsioonikoda nimetatud kirjadele õigusliku kvalifikatsiooni ja tegi sellest kvalifikatsioonist tulenevad järeldused, kohaldades määruse nr 2100/94 asjakohaseid sätteid. Seetõttu ei saa menetlusse astujad väita, et apellatsioonikoda ei andnud õiguslikku hinnangut, mille hageja saaks määruse nr 2100/94 artiklis 73 ette nähtud kaebeõiguse alusel vaidlustada.

40 Eelnevast tuleneb, et kolmas väide on vastuvõetav.

Põhiküsimus

41 Esiteks tuleb analüüsida kolmandat väidet.

Kolmas väide, mis põhineb määruse nr 2100/94 artikli 55 lõike 4 rikkumisel

– Poolte argumendid

42 Hageja väitel võib sordiamet omal äranägemisel määrata tehnilised ja haldusnõuded, millele registreerimiskatsete läbiviimiseks esitatud materjal peab vastama. Sordiameti täielik kaalutlusõigus määrata üldeeskirjade või üksikjuhtude nõuete põhjal kindlaks registreerimiskatsete ja võrdlusproovide jaoks mõeldud materjali kvaliteet tuleneb määruse nr 2100/94 artikli 55 lõikest 4.

43 Hageja hinnangul peaksid sordiameti antud juhendid olema selged, vältimaks olukordi, mida saab lahendada meelevaldselt. Hageja leiab, et Euroopa Liidu institutsioonidel lasub kohustus anda selgeid määratlusi ning sellest tulenevalt peaksid haldusaktid

ja tingimused, mille täitmata jätmine võib kaasa tuua teatud õiguse kadumise, olema määratletud piisavalt täpselt ja selgelt, nii et liidu kodanik saaks oma õigused ja kohustused üheselt kindlaks teha ja jälgida, et ta ei teeks midagi enda huvide vastast. See põhimõte kohustas sordiametit teatama ühenduse sordikaitse taotlejale täpselt, millised on täiendavad nõuded, mida sordiamet soovib, et taotleja täidaks lisaks määruse nr 2100/94 artiklites 7–9 ettenähtuile.

44 Praeguses asjas tuleneb sellest, et kui sordiamet soovis, et KSB esitaks täiendavaid dokumente seoses esitatud materjali taimetervisega, siis oleks ta pidanud need tingimused algusest peale määratlema väga selgelt ja ühemõtteliselt.

45 Hageja leiab, et kuna sordiga Gala Schnitzer seotud taotluse esitamise ajal ei olnud kehtestatud üldeeskirju määruse nr 2100/94 artikli 55 lõike 4 tähenduses, oleks sordiameti 26. jaanuari 1999. aasta kirja tulnud käsitada üksikjuhu nõudena nimetatud sätte tähenduses. Samas oli selles kirjas sisalduv teave, mis puudutas taimetervise valdkonnas kehtivaid nõuded, mida esitatud materjal pidi järgima, ebapiisav, nii et hagejal ei jäänud muud üle kui tõlgendada ise kõnealuseid tingimusi, s.o tingimusi, mis tulenevad nõukogu 21. detsembri 1976. aasta direktiivist 77/93/EMÜ taimedele või taimsetele saadustele kahjulike organismide ühendusse sissetoomise ja seal levimise vastu võetavate kaitsemeetmete kohta (EÜT L 26, lk 20), muudetud redaktsioonis. Sellega seoses leiab hageja, et ta ei saanud eeldada, et sordiameti nõuded taimetervise valdkonnas on kõrgemad kui nimetatud direktiivi sätetest tulenevad nõuded.

46 Hageja meenutab järgmiseks, et Bundessortenamt teavitas oma 3 mai 1999. aasta elektronkirjas KSB-d esitatud Euroopa taimepassi ebapiisavusest tehniliste katsete seisukohast, ning nõudis samas, et viimane esitaks niipea kui võimalik tõendi, mis kinnitaks viiruste puudumist esitatud materjalis.

47 Sellegipoolest ei teavitanud ei Bundessortenamt ega sordiamet KSB-d nõutud tõendi esitamata jätmise tagajärgedest. Lisaks leiab hageja, et jätkates tehnilisi katseid kõnealuse tõendi puudumisest hoolimata, andis sordiamet mõista, et Euroopa taimepassi esitamine oli taotletud sordikaitse alla võtmiseks ikkagi piisav, tekitades hagejal seeläbi õiguspärase ootuse, et Euroopa taimepass on antud eesmärgiks piisav.

48 Olgugi et sordiamet ei pidanud nimetatud dokumenti tegelikult piisavaks, ei saanud ta hageja väitel sordiga Gala Schnitzer seotud taotlust tagasi lükata, arvestades õiguspärast ootust, mis ta oli lasknud hagejal tekkida ja mis sarnaselt muudele õiguse üldpõhimõtetele on liidu haldusasutustele siduv. Hageja leiab, et sordiametil ei olnud, vastupidi, muud valikut kui lubada uue materjali esitamist.

49 Hageja on ka seisukohal, et sordiamet võib oma kaalutlusõigust kasutada igas menetlusetapis, tulenevalt määruse nr 2100/94 artikli 61 lõike 1 punkti b sõnastusest („välja arvatud juhul, kui amet on nõustunud materjali esitamata jätmisega").

50 Hageja leiab lõpuks, et arvestades sellise elusmaterjali nagu taimne materjal eriomadusi, peab sordiametil ja tema juhatajal olema lai kaalutlusõigus, kui tuleb otsustada, kas lubada uue materjali esitamist taotleja tahtest sõltumatute või erandlike asjaolude tõttu.

51 Ta leiab, et praegusel juhul ongi tegemist selliste asjaoludega, kuna niisuguse termoteraapiaga töötlemine, nagu viidi läbi 1996. aastal ja mille tulemuseks on 99%-l juhtudest viirusevaba materjal, ei toonud oodatud tulemust, ning kulus rohkem kui aasta, et avastada, et viirus oli selle töötlemise üle elanud.

52 Hageja tuletab sellest järelduse, et apellatsiooninõukogu oleks pidanud arvestama, et KSB esitas 1999. aastal Bundessortenamtile materjali, mille puhul tal oli õigus arvata, et see on viirusevaba, nii et otsustades, et sordiameti juhatajal ei olnud õigust lubada materjali uuesti esitamist, ei arvestanud apellatsiooninõukogu sordiameti juhatajale määruse nr 2100/94 artikli 55 lõikega 4 antud kaalutlusõigust, mis annab viimasele eelkõige loa määrata kindlaks materjali ja võrdlusproovide kvaliteet.

53 Sordiamet väitis kohtuistungil, et määruse nr 2100/94 artikli 61 lõike 1 punkti b, mille sätete kohaselt lükkab sordiamet ühenduse sordikaitse taotluse tagasi kohe, kui ta teeb kindlaks, et taotleja ei ole täitnud sätestatud tähtaja jooksul üldeeskirja või üksikjuhu nõudeid, ei kohaldata juhul, kui need nõuded ei ole selged.

54 Sordiamet toob välja, et ta ei nõustu apellatsiooninõukogu analüüsiga, mille kohaselt olid tema juhendid seoses registreerimiskatseteks mõeldud materjaliga piisavalt selged selleks, et nende järgimata jätmine võiks tuua kaasa sordiga Gala Schnitzer seotud taotluse tagasilükkamise.

55 Ta selgitas, et esitatava materjali tervislikku seisundit puudutavad juhendid, mis ta KSB-le andis, ei olnud piisavalt selged, ning et eelkõige ei teavitanud ta KSB-d asjaolust, et esitatud Euroopa taimepass oli ebapiisav ning et nimetatud juhendid oleksid pidanud sõnaselgelt märkima, et esitatav materjal peab olema viirusevaba, võttes

arvesse, et ühenduse sordikaitse taotluste esitajate ülesanne ei ole neid juhendeid tõlgendada.

56 Sordiamet kinnitab niisiis, et lubas uue materjali esitamist segaduse tõttu, mille tekkimisele tema juhendid kaasa aitasid.

57 Menetlusse astujad vaidlevad hageja argumentidele vastu. Nad leiavad, et taotluse tagasilükkamise eeltingimused olid täidetud, kuna KSB, kes oli vastutav esitatud taimse materjali taimetervise formaalsete nõuete täitmise eest, ei esitanud fütosanitaarsertifikaati, mida sordiamet määruse nr 2100/94 artikli 55 lõiget 4 kohaldades nõudis.

58 Nii toimides ei täitnud KSB üksikjuhu nõudeid määruse nr 2100/94 artikli 55 lõike 4 tähenduses. Seetõttu ei saanud sordiamet menetlusse astujate arvates lubada uue materjali esitamist, rikkumata seejuures määruse nr 2100/94 artikli 61 lõike 1 punkti b.

59 Menetlusse astujad lisavad, et sellisel juhul saab määruse nr 2100/94 artikli 61 lõike 1 punktist b tulenevaid tagajärgi vältida ainult tähtaja ennistamise läbi määruse nr 2100/94 artikli 80 tähenduses. Samas ei esitanud KSB sellekohast taotlust nimetatud sättes ette nähtud tähtaja jooksul.

– Üldkohtu hinnang

60 Määruse nr 2100/94 artikli 55 lõike 4 kohaselt määrab sordiamet üldeeskirjade või üksikjuhtude nõuete põhjal kindlaks registreerimiskatsete ja võrdlusproovide jaoks mõeldud materjali esitamise aja ja koha ning selle kogused ja kvaliteedi.

61 Vaidlustatud otsusest ilmneb, et apellatsiooninõukogu leidis, et selle sättega sordiametile antud kaalutlusõigus ei andnud talle õigust lubada KSB-l uut materjali esitada, kuna eeltingimused KSB taotluse tagasilükkamiseks olid täidetud. Apellatsiooninõukogu leidis, et kuna esitatud materjal oli nakatunud viirusega – asjaolu, millest KSB sordiametit teavitas –, siis ei olekski KSB saanud esitada nõutud fütosanitaarsertifikaati, ning apellatsiooninõukogu järeldas sellest, et kuna KSB seda dokumenti ei esitanud, siis ei täitnud ta sordiameti 26. jaanuari ja 25. märtsi 1999. aasta kirjades sisaldunud üksikjuhu nõudeid. Määruse nr 2100/94 artikli 61 lõike 1 punkti b sätteid kohaldades oleks sordiamet pidanud sordiga Gala Schnitzer seotud taotluse kohe tagasi lükkama.

62 Selle arutluskäiguga ei saa nõustuda, kuna see eirab määruse nr 2100/94 artikli 55 lõikega 4 sordiametile antud kaalutlusõigust.

63 See kaalutlusõigus annab sordiametile võimaluse täpsustada ühenduse sordikaitsetaotluse hindamisele kohaldatavaid tingimusi, kui ta peab seda vajalikuks, juhul kui tähtaeg, mille jooksul sordikaitse taotleja peab temale esitatud üksikjuhu nõude täitma, ei ole saabunud.

64 Selles osas on see, et sordiametil on võimalus jätkata talle esitatud taotluse kontrollimist, kui viga, mis ta on leidnud, on tema hinnangul võimalik parandada, ning ta ei pea taotlust sel juhul tagasi lükkama, kooskõlas hea haldustava põhimõttega ja vajadusega tagada menetluse tõrgeteta sujumine ja tõhusus. Nii võetuna võimaldab selline kaalutlusõigus vältida ühenduse sordikaitsetaotluse esitamise ja selle taotluse kohta otsuse tegemise vahele jääva ajavahemiku asjatut pikenemist, mis tooks taotleja jaoks kaasa uue taotluse esitamise vajaduse.

65 Teiseks võimaldab selline kaalutlusõigus ühest küljest sordiametil veenduda, et tema poolt seatud üksikjuhu nõuded on selged ja et nimetatud nõuete võimalik täitmatajätmine on tingitud üksnes taotlejast, ja teisest küljest võimaldab see taotluse esitajatel üheselt kindlaks teha, millised on nende õigused ja kohustused, ja lähtuda sellest oma tegevuses, see aga on õiguskindluse põhimõtte lahutamatu tingimus (vt selle kohta Euroopa Kohtu 9. juuli 1981. aasta otsus kohtuasjas 169/80: Gondrand ja Garancini, EKL 1981, lk 1931, punkt 17).

66 Käesoleval juhul ei ole vaidlust selle üle, et sordiamet suhtles KSB või viimase esindajaga 26. jaanuari ja 25. märtsi 1999. aasta kirjade ja 13. juuni 2001. aasta elektronkirja abil.

67 Oma 26. jaanuari 1999. aasta kirjas nõudis sordiamet, et KSB esitaks nii talle kui ka Bundessortenamtile registreerimiskatseteks vajaliku materjali, nimelt kümme puhkeseisundis pookoksa ajavahemikul 1.–15. märtsini 1999. Sordiamet täpsustas selles kirjas, et „[s]aatja on vastutav nii vajaliku transpordi kui ka taimse materjali tagasivõtmise eest, mis ühtlasi tähendab kõikide kohaldatavate taimetervise ja tollinõuete järgimist", ning et „taimne materjal ei tohi olla läbinud keemilist töötlust".

68 Oma 25. märtsi 1999. aasta kirjas kinnitas sordiamet, et on nõutud materjali kätte saanud, ning märkis, et nimetatud materjal on Bundessortenamtile esitatud heas seisukorras ja tähtaegselt, kuid et „saadetisega ei ole kaasas vajalikku fütosanitaarsertifikaati". Samas kirjas tegi sordiamet KSB-le ülesandeks edastada „see […] hädavajalik dokument niipea kui võimalik, et täita [taotlejale] 26. jaanuari 1999. aasta kirjas teatavaks tehtud juhendid."

69 Tuleb välja tuua, et 26. jaanuari 1999. aasta kirjas on märgitud materjali esitamise koht ja aeg, samuti esitatava materjali kogus. 26. jaanuari 1999. aasta kirjas sisalduvad juhendid, mis puudutavad nõuet, et esiteks ei tohi esitatav materjal olla läbinud keemilist töötlust ning et teiseks peab sellega kaasas olema fütosanitaarsertifikaat, on seotud nimetatud materjali kvaliteediga. Kõnealused kaks kirja sisaldavad seega üksikjuhu nõudeid määruse nr 2100/94 artikli 55 lõike 4 tähenduses.

70 13. juuni 2001. aasta kirjas, pärast KSB teavitamist oma otsusest hävitada viimase poolt esitatud materjal nakkuse tõttu, märkis sordiamet, et „kuna [sordiameti] saadetud juhendid taimede saatmise nende nõutava tervisliku seisundi kohta ei olnud piisavalt selged, siis on [sordiamet] otsustanud rahuldada [KSB] taotluse esitada 2002. aasta märtsis uuesti materjal, mis puudutab Bundessortenamt de Wurzenile saadetud kolme sorti", ning kutsus KSB-d üles „tagama, et saadetisega oleks sedakorda kaasas pädeva ametiasutuse väljastatud fütosanitaarsertifikaat, mis kinnitaks taimede head tervislikku seisundit".

71 Hagiavalduses kirjeldatud faktilisest asjaoludest, mida ei ole selles osas vaidlustatud, ilmneb, et see elektronkiri järgnes KSB poolt Bundessortenamtile esitatud teabele, mille kohaselt 1999. aasta märtsis registreerimiskatseteks esitatud materjal oli latentsete viiruste kandja, nii et KSB-l ei olnud võimalik esitada Bundessortenamtile fütosanitaarsertifikaati, mis kinnitaks, et nimetatud materjal oli viirusevaba.

72 Esiteks tuleb välja tuua, et selles elektronkirjas on märgitud koht ja kuupäev, kus ja millal materjal tuleb esitada. Lisaks, osas, milles nõutakse fütosanitaarsertifikaadi esitamist, sisaldab see kiri juhendeid seoses esitatava materjali kvaliteediga. Seega on selles üksikjuhu nõuded määruse nr 2100/94 artikli 55 lõike 4 tähenduses.

73 Teiseks tuleb nentida, et sordiamet viitab samas elektronkirjas „sordiameti saadetud juhenditele taimede esitamise ja nõutava tervisliku seisundi kohta", pidades nende all silmas 26. jaanuari ja 25. märtsi 1999. aasta kirjades sisalduvaid üksikjuhu nõudeid.

74 Kolmandaks ilmneb 13. juuni 2001. aasta elektronkirjast, et sordiamet lubas KSB-l esitada uue materjali, põhjusel et 26. jaanuari ja 25. märtsi 1999. aasta kirjades sisaldunud juhenditest ei tulnud piisavalt selgelt välja – välistamaks igasugust kahtlust KSB seisukohalt –, et esitatav materjal peab olema viirusevaba. Sordiameti hinnangul oleks need juhendid pidanud sõnaselgelt ütlema, et esitatav materjal peab olema viirusevaba, võttes arvesse, et ühenduse sordikaitse taotluste esitajate ülesanne ei ole neid juhendeid tõlgendada.

75 Niisiis ilmneb, et 13. juuni 2001. aasta elektronkirja eesmärk oli parandada vead 26. jaanuari ja 25. märtsi 1999. aasta kirjades sisaldunud üksikjuhu nõuetes seoses asjaoluga, et registreerimiskatseteks esitatav materjal peab olema viirusevaba.

76 Samas tuleneb 25. märtsi 1999. aasta kirjast, et sordiamet ei määranud tähtaega, mille jooksul KSB pidi nõutud fütosanitaarsertifikaadi esitama.

77 Seetõttu tuleb asuda seisukohale, et sordiamet oli õigustatud parandama 13. juuni 2001. aasta elektronkirjaga vead 26. jaanuari ja 25. märtsi 1999. aasta kirjades sisaldunud üksikjuhtumi nõuetes seoses asjaoluga, et registreerimiskatseteks esitatav materjal peab olema viirusevaba.

78 Järelikult oli apellatsiooninõukogu ülesanne hinnata, kas KSB täitis üksikjuhu nõude, mis sisaldus sordiameti 26. jaanuari ja 25. märtsi 1999. aasta kirjades sisaldunud üksikjuhu nõuetes olnud vea parandamise eesmärgil saadetud 13. juuni 2001. aasta elektronkirjas.

79 Eelnevast lähtudes tuleb teha järeldus, et apellatsiooninõukogu rikkus õigusnormi, asudes seisukohale, et KSB ei täitnud sordiameti 26. jaanuari ja 25. märtsi 1999. aasta kirjades sisaldunud üksikjuhu nõudeid, kuna ei esitanud neis kirjades nõutud fütosanitaarsertifikaati. Seetõttu eiras apellatsiooninõukogu ka sordiametile määruse nr 2100/94 artikli 55 lõikega 4 antud kaalutlusõiguse ulatust, tehes järelduse, et sordiamet rikkus määruse nr 2100/94 artikli 61 lõike 1 punkti b, lubades KSB-l esitada uue materjali, samas kui ta oleks selle sätte kohaselt pidanud KSB taotluse kohe tagasi lükkama põhjusel, et viimane ei täitnud üksikjuhu nõuet.

80 Seda järeldust ei sea kahtluse alla menetlusse astujate väited KSB ja hageja pahausksuse kohta; need väited on ainetud ja tuleb seetõttu tagasi lükata, kuna KSB ja hageja käitumine ei ole asjakohane selle küsimuse hindamisel, kas sordiametile määruse nr 2100/94 artikli 55 lõikega 4 antud kaalutlusõigus võimaldas või ei võimaldanud viimasel parandada oma 13. juuni 2001. aasta elektronkirjaga vead 26. jaanuari ja 25. märtsi 1999. aasta kirjades sisaldunud üksikjuhu nõuetes seoses asjaoluga, et registreerimiskatseteks esitatav materjal peab olema viirusevaba.

81 Järelikult tuleb hagi rahuldada ja seetõttu tuleb vaidlustatud otsus tühistada, ilma et oleks vaja kontrollida teise väite põhjendatust.

Täiendav nõue, mille ese on sordiameti 26. veebruari 2007. aasta otsuste EU 18759, OBJ 06-021 ja OBJ 06-022 tühistamine, taotluse nr 1999/0033 rahuldamata jätmine ja täiendava kontrolli ning ekspertiisi läbiviimine

82 Seoses menetlusse astujate nõudega, milles taotletakse, et vaidlustatud otsuse tühistamise korral tühistaks Üldkohus sordiameti 26. veebruari 2007. aasta otsused EU 18759, OBJ 06-021 ja OBJ 06-022, jätaks rahuldamata taotluse nr 1999/0033 ning määraks vajaduse korral täiendava kontrolli ja ekspertiisi läbiviimise, tuleb märkida, et menetlusse astujad nõuavad sisuliselt, et Üldkohus võtaks vastu otsuse, mille nende arvates oleks pidanud tegema sordiamet, nimelt otsuse, millega tühistataks nende poolt sordiametile esitatud vastuväidete tagasilükkamise otsused ja lükataks tagasi sordiga Gala Schnitzer seotud taotlus. Sellest järeldub, et oma nõuete teise punkti selle osaga taotlevad menetlusse astujad vaidlustatud otsuse muutmist.

83 Tuleb märkida, et selle nõude põhjenduseks viitasid menetlusse astujad apellatsioonikohtule, et komitee rikkus nii määruse nr 2100/94 artikli 7 lõiget 1, artikli 56 lõiget 2 ja artikli 57 lõiget 3 kui ka komisjoni 31. mai 1995. aasta määruse (EÜ) nr 1239/95 (milles sätestatakse nõukogu määruse (EÜ) nr 2100/94 rakenduseeskirjad seoses menetlusega ühenduse sordiametis; EÜT L 121, lk 37; ELT eriväljaanne 03/17, lk 327) artikleid 22 ja 23, loetuna koos sordiameti 27. märtsi 2003. aasta protokolli TP/14/1 eristatavuse, ühtlikkuse ja püsivuse katsete kohta (Õunad), osas, milles sort

Gala Schnitzer ei ole võrreldes sordiga Baigent eristatav ning osas, milles sordiamet rikkus registreerimiskatsete käigus ja järel teatavaid menetluseeskirju.

84 Selles osas ilmneb vaidlustatud otsusest, et apellatsiooninõukogu ei analüüsinud neid väiteid.

85 Samas, kuna menetlusse astujad on käesoleva hagi vastu esitanud argumentatsiooni, mida apellatsiooninõukogus ei analüüsitud, ei saa Euroopa Kohus asuda käsitlema nende nõuet muuta vaidlustatud otsust, kuna sisuliselt tähendaks see niisuguste haldus- ja uurimisülesannete täitmist, mis kuuluvad sordiameti ülesannete hulka, ja oleks seetõttu vastuolus institutsioonidevahelise tasakaaluga, millest lähtub sordiameti ja Üldkohtu pädevuste jagamise põhimõte (vt analoogia alusel eespool viidatud kohtuotsus ELIO FIORUCCI, punkt 67 ja seal viidatud kohtupraktika).

86 Seetõttu tuleb menetlusse astujate nõue muuta vaidlustatud otsust rahuldamata jätta.

Kohtukulud

87 Kodukorra artikli 87 lõike 2 alusel on kohtuvaidluse kaotanud pool kohustatud hüvitama kohtukulud, kui vastaspool on seda nõudnud.

88 Sordiamet on kohtuvaidluse kaotanud, sest vaidlustatud otsus on tühistatud, ning seega tuleb kohtukulud vastavalt hageja nõudele ning olenemata sordiameti nõuete muutmisest kohtuistungil välja mõista sordiametilt, kes ühtlasi kannab ise oma kohtukulud.

89 Kuna menetlusse astujate nõuded jäetakse rahuldamata, siis kannavad nad ise oma kohtukulud.

Esitatud põhjendustest lähtudes

ÜLDKOHUS (kuues koda)

otsustab:

1. Tühistada Ühenduse Sordiameti (sordiamet) apellatsiooninõukogu 21. novembri 2007. aasta otsus (asjad A 003/2007 ja A 004/2007).

2. Jätta sordiameti kohtukulud tema enda kanda ja mõista temalt välja Schniga GmbH kohtukulud.

3. **Jätta Elaris SNC ja Brookfield New Zealand Ltd kohtukulud nende endi kanda.**

Meij Vadapalas Truchot

Kuulutatud avalikul kohtuistungil 13. septembril 2010 Luxembourgis.

Allkirjad